

**Begäran om förhandsavgörande framställd av Tribunal Supremo (Spanien) den 3 november 2017 –
Ministerio de Defensa mot Ana de Diego Porras**

(Mål C-619/17)

(2018/C 022/38)

Rättegångsspråk: spanska

Hänskjutande domstol

Tribunal Supremo

Parter i målet vid den nationella domstolen

Klagande: Ministerio de Defensa

Övrig part i målet: Ana de Diego Porras

Tolkningsfrågor

- 1) Ska klausul 4 i ramavtalet om visstidsarbete, som återfinns i bilagan till rådets direktiv 1999/70, ⁽¹⁾ tolkas på så sätt att den utgör hinder för en nationell lagstiftning i vilken det saknas bestämmelser om att ersättning ska betalas vid avslutande av ett så kallat avtal om *interinidad* (vikariatsanställning) – som ingåtts för att ersätta en arbetstagare med rätt att återgå i tjänst – på grund av att den arbetstagare som ersatts ska återgå i tjänst, men i vilken det däremot föreskrivs att sådan ersättning ska betalas ut när anställningen avslutas på grund av andra lagstadgade skäl?
- 2) Om den första frågan ska bevaras nekande, ska då en åtgärd som den som vidtagits av den spanska lagstiftaren och som innebär att en ersättning motsvarande 12 dagars lön per anställningsår ska betalas ut till arbetstagaren när en tidsbegränsad anställning upphör, även i fall där det endast funnits ett enda avtal för den tidsbegränsade anställningen, anses omfattas av tillämpningsområdet för klausul 5 i ramavtalet?
- 3) Om den andra frågan ska bevaras jakande, ska då en bestämmelse i lag som innebär att visstidsanställda har rätt till ersättning motsvarande 12 dagars lön per anställningsår vid anställningens upphörande, men att ingen ersättning ska betalas ut till visstidsanställda med vikariatsanställning, vilken varit avsedd att ersätta en arbetstagare med rätt att återgå i tjänst, anses strida mot klausul 5 i ramavtalet?

⁽¹⁾ Rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFF, UNICE och CEEP (EGT L 175, 1999, s. 43).

**Begäran om förhandsavgörande framställd av Székesfehérvári Törvényszék (Ungern) den
2 november 2017 – Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe mot Fővárosi Törvényszék**

(Mål C-620/17)

(2018/C 022/39)

Rättegångsspråk: ungerska

Hänskjutande domstol

Székesfehérvári Törvényszék

Parter i målet vid den nationella domstolen

Kärande: Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe

Svarande: Fővárosi Törvényszék

Tolkningsfrågor

- 1) "Ska unionsrättens grundprinciper och bestämmelser (i synnerhet artikel 4.3 FEU och kravet på enhetlig tolkning), såsom de har tolkats av Europeiska unionens domstol, särskilt i domen i målet Köbler, tolkas så, att skadeståndsansvaret för en domstol i en medlemsstat som avgör ett mål i sista instans genom en dom som åsidosätter unionsrätten, endast får grunda sig på den nationella rätten eller på de kriterier som fastställts i den nationella rätten? Om frågan ska besvaras nekande, ska unionsrättens grundprinciper och bestämmelser, särskilt de tre kriterier som av Europeiska unionens domstol angav i domen Köbler för att slå fast "statens" skadeståndsansvar, tolkas så, att frågan huruvida villkoren för medlemsstatens skadeståndsansvar på grund av att domstolarna i den staten har åsidosatt unionsrätten är uppfyllda, ska prövas på grundval av den nationella rätten?"
- 2) Ska unionsrättens grundprinciper och bestämmelser (i synnerhet artikel 4.3 FEU och kravet på ett effektivt rättsskydd), särskilt i EU-domstolens domar rörande medlemsstaternas skadeståndsansvar i målen Francovich, Brasserie du pêcheur och Köbler, tolkas så, att rättskraften hos domar som åsidosätter unionsrätten och som har meddelats av domstolar i medlemsstaten vilka avgör mål i sista instans utesluter medlemsstatens skadeståndsansvar?"
- 3) Mot bakgrund av direktiv 89/665/EEG, i dess lydelse enligt direktiv 2007/66/EG,⁽¹⁾ och av direktiv 92/13/EEG, är förfarandet för prövning av offentlig upphandling avseende offentliga kontrakt vars värde överstiger de gemenskapsrättsliga tröskelvärdena och domstolsprövningen av ett myndighetsbeslut som meddelats i ett sådant förfarande relevanta för unionsrätten? Om frågan ska besvaras jakande, är unionsrätten och EU-domstolens praxis (bland annat domarna i målen Kühne & Heitz, Kapferer och i synnerhet Impresa Pizzarotti) relevanta med avseende på det behov av att en begäran om ändring godtas, som extraordinärt rättsmedel, som följer av den nationella rätten med avseende på domstolsprövningen av det myndighetsbeslut som fattats i samband med nämnda förfarande för prövning av offentlig upphandling?"
- 4) Ska direktiven om förfarandet för prövning av offentlig upphandling (det vill säga direktiv 89/665/EEG, i dess lydelse enligt direktiv 2007/66/EG, och direktiv 92/13/EEG) tolkas så, att det är förenligt med dessa direktiv att nationella bestämmelser antas enligt vilka de nationella domstolar som prövar det nationella målet får avstå från att beakta en omständighet som ska prövas enligt en dom av EU-domstolen (vilken meddelats i ett mål om förhandsavgörande om ett förfarande för prövning av offentlig upphandling), en omständighet som inte heller beaktas av de nationella domstolar som avgör ett mål som anhängiggjorts till följd av ett överklagande av det avgörande som meddelats i det nationella målet?"
- 5) Ska rådets direktiv 89/665 av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten, i synnerhet artikel 1.1 och 1.3, och rådets direktiv 92/13/EEG av den [25] februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna, i synnerhet artiklarna 1 och 2 – särskilt mot bakgrund av domstolens domar i målen Willy Kempter, Pannon GSM och VB Pénzügyi Lízing, samt Kühne & Heitz, Kapferer e Impresa Pizzarotti – tolkas så, att det är förenligt med dessa direktiv, kravet på ett effektivt rättsskydd och principerna om likvärdighet och effektivitet, att anta eller tillämpa en nationell lagstiftning, enligt vilken den domstol som prövar talan får avvisa den på grund av att den inte väckts i tid och den domstol som sedan prövar överklagandet inte anser att en begäran om ändring kan godtas, trots att EU-domstolen i en dom som meddelats i ett förfarande om förhandsavgörande innan domen i andra instans meddelades angav hur de unionsrättsliga bestämmelserna ska tolkas?"
- 6) Om en begäran om ändring ska godtas på grundval av den nationella rätten för att återupprätta konstitutionaliteten, enligt ett nytt avgörande från författningsdomstolen, borde inte begäran om ändring godtas enligt principen om likvärdighet och den princip som slogs fast i domen Transportes Urbanos, i det fallet att en dom från EU-domstolen inte har kunnat beaktas i det nationella målet på grund av bestämmelserna om processuella frister i den nationella rätten?"

- 7) Ska rådets direktiv 89/665 av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten, i synnerhet artikel 1.1 och 1.3, och rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna, i synnerhet artiklarna 1 och 2, mot bakgrund av domstolens dom i mål C-2/06, Willy Kempter, enligt vilken en enskild inte särskilt behöver åberopa domstolens praxis, tolkas så, att ett förfarande för prövning av offentlig upphandling som regleras i de ovannämnda direktiven endast får inledas genom en begäran om prövning som innehåller en uttrycklig beskrivning av den åberopade överträdelsen rörande offentlig upphandling och dessutom tydligt anger vilken bestämmelse rörande offentlig upphandling som har åsidosatts – en konkret artikel och punkt –, vilket innebär att endast de överträdelser som klaganden har angett genom hänvisning till den bestämmelse rörande offentlig upphandling som har åsidosatts – en konkret artikel och punkt – får prövas vid förfarandet för prövning av offentlig upphandling, medan det i andra förvaltningsförfaranden och civilrättsliga förfaranden är tillräckligt att den enskilde anger vilka omständigheter och bevis som ligger till grund för begäran om prövning, och myndigheten eller domstolen prövar denna begäran på grundval av dess innehåll?
- 8) Ska kravet på ett tillräckligt klart åsidosättande som slogs fast i domarna Köbler och Traghetti tolkas så, att något sådant åsidosättande inte föreligger när den domstol som prövar talan i sista instans, i direkt strid med fast praxis vid Europeiska unionens domstol som det noga hänvisats till – vilken dessutom bygger på olika rättsutlåtanden – avslår ett yrkande om att ett förhandsavgörande ska begäras rörande behovet av att godta en begäran om ändring, på den orimliga grunden att unionsrätten – i det här fallet särskilt direktiven 89/665/EEG och 92/13/EEG – inte innehåller några bestämmelser som reglerar ändring, trots att det noga hänvisats till relevant praxis vid Europeiska unionens domstol, däribland domen Impresa Pizzarotti, i vilken domstolen just slog fast behovet av ändring i samband med offentliga upphandlingsförfaranden? Mot bakgrund av EU-domstolens dom i mål C-283/81, CILFIT, hur noga måste den nationella domstolen motivera att inte godtar en begäran om ändring och därmed gör avsteg från domstolens etablerade bindande tolkning?
- 9) Ska principerna om ett effektivt domstolsskydd och om likvärdighet i artiklarna 19 FEU och 4.3 FEU, etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster i artikel 49 FEUF samt rådets direktiv 93/37/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader och direktiven 89/665/EEG, 92/13/EEG och 207/66EG tolkas så, att de [inte utgör hinder för] att de behöriga myndigheterna och domstolarna, med uppenbart åsidosättande av de tillämpliga unionsbestämmelserna, gång på gång ogillar de överklaganden som klaganden har framställt på grund av att vederbörande förhindrats att delta i ett offentligt upphandlingsförfarande, för vilka det är nödvändigt att i förekommande fall upprätta flera handlingar som kräver avsevärda investeringar i tid och pengar eller medverkan vid förhandlingar, och den relevanta lagstiftningen berövar klaganden möjligheten att yrka ersättning vid domstolen för den skada som vederbörande lidit till följd av rättsstridiga åtgärder, även om det finns en teoretisk möjlighet att slå fast ett skadeståndsansvar på grund av skada som uppstått vid utövandet av dömande verksamhet?
- 10) Ska de principer som slogs fast i domarna Köbler, Traghetti och Saint Giorgio tolkas så, att ersättning inte kan utgå för skada som orsakats på grund av att den domstol i medlemsstaten som avgör mål i högsta instans, i strid med fast praxis vid EU-domstolen, inte har godtagit den begäran om ändring som framställts i rätt tid av den enskilde, inom ramen för vilken denne skulle ha kunnat yrka ersättning för de kostnader som vederbörande åsamkats?

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/66/EG av den 11 december 2007 om ändring av rådets direktiv 89/665/EEG och 92/13/EEG vad gäller effektivare förfaranden för prövning av offentlig upphandling (EUT L 335, 2007, s. 31).